CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

JĘZYK POLSKI

ARKUSZ **1**

Poziom podstawowy
Test

Symbol arkusza
EPOP-P1-**100**-2306

DATA: **1 czerwca 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **170 minut**

(łącznie na napisanie testu i wypracowania)

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **20**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:
☐ dostosowania zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone 1 i 2 – jeden z testem, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny (z testem) zawiera 11 stron (zadania 1–11). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Możesz korzystać ze słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na następnych stronach.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i **tylko własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Mirosław Bańko

Czy wyrazy giną?

Czy rzeczywiście utrwalenie w tekstach – na piśmie lub w formie dźwiękowej – daje wyrazom nieśmiertelność? W pewnym sensie tak, gdyż wyrazy utrwalone, nawet gdy ulegną zapomnieniu, mogą zostać przywołane i na nowo włączone w obieg społeczny. Wyrazy na pozór martwe mogą też ożyć pod piórem pisarzy i poetów (np. niektórym archaizmom drugą młodość zapewniła twórczość Henryka Sienkiewicza). Tym bardziej nie są martwe wyrazy, które żyją jeszcze w czyjejś pamięci, choćby tylko w najstarszym pokoleniu lub w języku jakiegoś regionu.

Na swój sposób żywe są też wyrazy nieużywane dziś, ale trwające wciąż w formach pochodnych i związkach frazeologicznych, np. dawne słowo *reż* ‘żyto’, które można rozpoznać w pochodnym rzeczowniku *rżysko*, i dawny *rozpuk* ‘rozpęknięcie się’, obecny w pochodnym zwrocie *śmiać się do rozpuku*.

Starając się uściślić pytanie zadane wyżej, powinniśmy zajrzeć do publikacji fachowych, które zamiast o „wyrazach ginących” mówią o archaizmach. Choć definicje tych ostatnich też nie są wolne od niejasności, pozwalają jednak oddzielić wyrazy, które do przeszłości należą ze względu na swoją formę (np. *białogłowa* ‘kobieta’) lub dawne znaczenie przypisane wciąż żywej formie (np. *szczyt* ‘tarcza’), od wyrazów mających tylko dawny desygnat[1] (np. *podkomorzy*).

Wyrazy żyją w naszej pamięci (co nie znaczy, że u każdej osoby jednakowo), a tym samym żyją w języku. Należą do niego, zwłaszcza jeśli słownictwo traktować jako zbiorową pamięć, rodzaj skarbca, w którym pokolenia umieszczają swój dorobek. Funkcję tę szczególnie dobrze pełnią popularne cytaty, skrzydlate słowa[2], przysłowia i utarte związki frazeologiczne, przechowujące niejeden archaizm, np. *A niechaj narodowie wżdy postronni znają*[3], *Mądrej głowie dość dwie słowie*, a także *rej wodzić*, *śliczny jak malowanie* (od dawnego *malowanie* ‘obraz’) i inne. Podobną rolę odgrywają całe teksty odtwarzane z pamięci, np. wiersze, pieśni i piosenki, a także modlitwy.

Kto wie jednak, czy nie trafniej byłoby traktować słownictwo bardziej prozaicznie: nie jako skarbiec, lecz jako osadnik[4], w którym zbiera się wszystko, co w danym języku zostało nazwane i utrwalone – w pamięci lub na piśmie. Warstwa po warstwie osadzają się w nim nasze przeżycia i przemyślenia, doświadczenia i dokonania, fascynacje, fantazje i fobie. Dzieje się tak niezależnie od naszej woli i od tego, jaka będzie ich wartość dla przyszłych pokoleń. Jedno jest pewne: dla badaczy języka te warstwy osadzone w postaci słów używanych przez kolejne generacje są nie mniej cenne niż warstwy osadnicze dla archeologów.

Na podstawie: Mirosław Bańko, *Wyrazy nie giną, wyrazy odchodzą w niepamięć*, [w:] *Język (w) transformacji – transformacja w języku*, pod red. naukową Agnieszki Frączek, Anny Just, Warszawa 2019.

[1] Desygnat – przedmiot, osoba lub zjawisko, do których odnosi się dana nazwa.

[2] Skrzydlate słowa – znane i często przytaczane wypowiedzi, których autorstwo lub okoliczności powstania można ustalić.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

[3] *A niechaj narodowie wżdy postronni znają* – pełny cytat brzmi: *A niechaj narodowie wżdy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają*. Autorem tych słów jest Mikołaj Rej.
[4] Osadnik – sztuczny zbiornik wodny, w którym następuje oczyszczanie wody przez osiadanie zanieczyszczeń na jego dnie.

Zadanie 1. (0–2)

Na podstawie tekstu Mirosława Bańki sformułuj dwa argumenty potwierdzające, że wyrazy nieużywane współcześnie *żyją w naszej pamięci* […], *a tym samym żyją w języku.*

Argument 1.: .....

.....

.....

Argument 2.: .....

.....

.....

Zadanie 2. (0–2)

Mirosław Bańko określa w tekście słownictwo jako *skarbiec* oraz jako *osadnik*. Na podstawie tekstu wyjaśnij znaczenie tych metaforycznych określeń.

Skarbiec: .....

.....

.....

Osadnik: .....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1)

Jaką funkcję w 1. akapicie tekstu Mirosława Bańki pełni odwołanie do twórczości Henryka Sienkiewicza? Wybierz i zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A. Stanowi wprowadzenie polemiki.
B. Stanowi apel o czytanie literatury.
C. Stanowi zaproszenie odbiorcy do dyskusji.
D. Stanowi zilustrowanie argumentu przykładem.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 4. (0–3)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Słynie szeroko w Litwie Dobrzyński zaścianek
Męstwem swoich szlachciców, pięknością szlachcianek.
Niegdyś możny i ludny; bo gdy król Jan Trzeci
Obwołał pospolite ruszenie przez wici,
Chorąży województwa z samego Dobrzyna
Przywiódł mu sześćset zbrojnej szlachty. Dziś rodzina
Zmniejszona, zubożała; dawniej w pańskich dworach
Lub wojsku, na zajazdach, sejmikowych zborach
Zwykli byli Dobrzyńscy żyć o łatwym chlebie.
Teraz zmuszeni sami pracować na siebie
Jako zaciężne chłopstwo! Tylko że siermięgi
Nie noszą, lecz kapoty białe w czarne pręgi,
A w niedzielę kontusze. Strój także szlachcianek
Najuboższych różni się od chłopskich katanek:
Zwykle chodzą w drylichach albo perkaliczkach,
Bydło pasą nie w łapciach z kory, lecz w trzewiczkach,
I żną zboże, a nawet przędą – w rękawiczkach.

4.1. Podaj autora i tytuł utworu, z którego pochodzi zacytowany fragment.

Autor: .....

Tytuł: .....

4.2. Wyjaśnij znaczenie wyrazu *zaścianek* w kontekście całego utworu, z którego pochodzi fragment, oraz podaj współczesne znaczenie tego słowa.

Znaczenie w utworze: .....

.....

.....

Znaczenie współczesne: .....

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Z tekstu Mirosława Bańki wypisz synonim wyrazu *generacje*.

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Tekst 2.

Władysław Tatarkiewicz
O szczęściu

Jak można osiągnąć szczęście? Pomiędzy teoriami odpowiadającymi na to pytanie jedna powiada, że najpewniej można je osiągnąć, wyrzekłszy się tego, co w życiu najponętniejsze: przyjemności, ambicji, dóbr zewnętrznych. Najszczególniejsze jest to, że ta szczególna teoria nie jest odosobnionym pomysłem, lecz bywała głoszona przez mędrców różnych czasów i ludów. Natomiast szerokie rzesze uważają ją za wierutny fałsz. Chciałyby bowiem szczęścia, które się dostaje szczęśliwym trafem, bez wysiłku. Mędrcy zaś, szukając sposobów na szczęście, wiedzą, że na traf nie ma sposobów.

Rozbieżność w poglądach na szczęście jest wielka. Jedni np. widzą szczęście we władzy, inni w życiu z dala od ludzi; jedni w majątku, inni w wyrzeczeniu się dóbr doczesnych. Ale ta rozbieżność dotyczy nie pojęcia szczęścia, lecz teorii, jak je znaleźć. Ci, co znajdują szczęście we władzy lub w gromadzeniu bogactw, mają inną teorię szczęścia, inny pogląd na sposób osiągania go niż ci, co znajdują je w klasztorze, ale nie znaczy to, by mieli różne pojęcia szczęścia; tak samo rozumieją je jako zadowolenie z życia, a tylko w czym innym dopatrują się przyczyn tego zadowolenia.

Nie tylko jednostki, ale całe społeczeństwa i epoki mają swe teorie szczęścia, które zlewają się im z pojęciem szczęścia i zwężają to pojęcie. Szczególnie rozpowszechniona, zwłaszcza w pewnych okresach i klasach społecznych, jest ta, że szczęście polega na dobrych warunkach życia, spokoju, beztrosce, a do tego potrzebna jest przede wszystkim zamożność i zdrowie. Teoria ta była charakterystyczna zwłaszcza dla XIX wieku: wtedy przeciętny Europejczyk tak rozumiał szczęście, było to normalne, zwykłe rozumienie. Szczęście znaczyło i wówczas tyle, co zadowolenie z życia, ale zdawało się, że nie ma zadowolenia z życia bez zamożności, zdrowia i spokoju. Kto żył w dobrobycie i beztrosce, uchodził za szczęśliwego. Ale mógł powiedzieć sobie, jak w wierszu Fredry: „Jakżem nieszczęśliwy, że jestem szczęśliwy". Bo nie każdego dobrobyt i beztroska naprawdę uszczęśliwiały. Mogły właśnie unieszczęśliwiać kogoś te rzeczy, które mu dawały opinię szczęśliwego. Nie jest niezbędne, by szczęście każdego było takie, jakie sobie ogół wyobraża: niektórzy ludzie znajdują je właśnie w niepokoju, wysiłku, walce; ich szczęście nie jest sielankowym szczęściem spokoju i dobrobytu, lecz dramatycznym szczęściem w napięciu, niebezpieczeństwie i ryzyku. Oni szczęścia właśnie w spokoju nie znajdą.

Nie może bowiem zaznać szczęścia, kto nie zaznał przeciwności: to jest odwieczne przekonanie myślicieli. Dali mu wyraz Grek Demokryt[1], Rzymianin Seneka[2], w średniowieczu liczni scholastycy[3], a potem nowożytni pisarze i moraliści. Seneka twierdził nawet skrajnie, że ten, kto niepowodzeń nie zaznał, jest człowiekiem najnieszczęśliwszym. Do tej serii poglądów należy też myśl Stendhala[4]: „Cała pociecha w tym, że nie można posiadać wszystkiego naraz". Bo to jest rzecz istotna: szczęście zależy nie tylko od warunków życia, ale także, i bodaj więcej, od reakcji na nie człowieka.

Na podstawie: Władysław Tatarkiewicz, *O szczęściu,* Warszawa 1990.

[1] Demokryt – uczony starożytny, myśliciel i podróżnik.
[2] Seneka Młodszy – starożytny retor, pisarz, poeta, filozof.
[3] Scholastycy – średniowieczni filozofowie dążący do rozumowego udowodnienia dogmatów wiary.
[4] Stendhal (1783–1842) – francuski pisarz.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 6. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Władysława Tatarkiewicza. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Z 2. akapitu tekstu wynika, że teoria szczęścia oznacza pogląd na to, jakimi środkami można osiągnąć szczęście.	**P**	**F**
2.	Próby określenia, jak osiągnąć szczęście, podejmowano w różnych okresach historycznych.	**P**	**F**
3.	Autor tekstu przekonuje, że dobre warunki życia to jedyna recepta na szczęście.	**P**	**F**

Zadanie 7. (0–1)

Na podstawie 3. akapitu tekstu Władysława Tatarkiewicza wyjaśnij sens stwierdzenia: *Jakżem nieszczęśliwy, że jestem szczęśliwy.*

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment *Dziadów* cz. II Adama Mickiewicza.

Kto nie doznał goryczy ni razu,
Ten nie dozna słodyczy w niebie.

Rozstrzygnij, czy myśl zawarta w zacytowanym fragmencie *Dziadów* cz. II jest zgodna z przekonaniami myślicieli, o których mowa w ostatnim akapicie tekstu Władysława Tatarkiewicza. Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do całego utworu Adama Mickiewicza oraz do tekstu Władysława Tatarkiewicza.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz i zaznacz właściwą odpowiedź.

We fragmencie tekstu Władysława Tatarkiewicza *Teoria ta była charakterystyczna zwłaszcza dla XIX wieku* […] dominuje funkcja

A. informatywna.
B. impresywna.
C. ekspresywna.
D. poetycka.

Zadanie 10. (0–2)

Spośród podanych określeń wybierz trzy, które charakteryzują język tekstu Władysława Tatarkiewicza. Zaznacz właściwe odpowiedzi.

A. przytaczanie cytatów
B. używanie wykrzykników
C. liczne terminy naukowe
D. słownictwo wartościujące
E. stosowanie zdań złożonych

Zadanie 11. jest wydrukowane na następnej stronie.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 11. (0–3)

Napisz streszczenie tekstu Władysława Tatarkiewicza *O szczęściu,* liczące 40–60 wyrazów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Test

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Test

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Test

Formuła 2015

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

JĘZYK POLSKI

ARKUSZ **2**

Poziom podstawowy
Wypracowanie

Symbol arkusza
EPOP-P2-**100**-2306

DATA: **1 czerwca 2023 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **170 minut**

(łącznie na napisanie testu i wypracowania)

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:

☐ dostosowania zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **dwa właściwe arkusze egzaminacyjne**, tj. arkusze we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**, oznaczone 1 i 2 – jeden z testem, drugi z wypracowaniem.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwe** arkusze – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwe** arkusze – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny (z wypracowaniem) zawiera 15 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Możesz korzystać ze słownika ortograficznego i słownika poprawnej polszczyzny.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Zadanie 12. (0–50)

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1. Czy życie w świecie wyobraźni inspiruje człowieka, czy go ogranicza? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do podanego fragmentu *Lalki*, całej powieści Bolesława Prusa oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Bolesław Prus, właśc. Aleksander Głowacki (1847–1912) – powieściopisarz, nowelista, dziennikarz i felietonista.

Bolesław Prus
Lalka

Powoli w jego umyśle, dotychczas jakby zasnutym mgłą, począł zarysowywać się obraz. Wokulski ciekawie wpatrywał się w niego i dostrzegł – sylwetkę kobiety w objęciach mężczyzny... Obraz ten miał z początku słaby blask fosforycznego światła, potem stał się różowym... żółtawym... zielonawym... wreszcie zupełnie czarnym jak aksamit. Potem zniknął na kilka chwil i znowu zaczął ukazywać się kolejno we wszystkich barwach, począwszy od fosforycznej, kończąc na czarnej.

Jednocześnie ból wzmagał się...

„Cierpię, więc jestem!...” – pomyślał, śmiejąc się Wokulski.

Tak upłynęło kilka dni na wpatrywaniu się już to w ów obraz zmieniający barwę, już to w ból, który zmieniał natężenie. Czasami zupełnie ginął, pojawiał się drobny jak atom, rósł, wypełniał serce, całą istotę, cały świat... I w chwili, kiedy już przekroczył wszelką miarę, znowu niknął, ustępując miejsca absolutnemu spokojowi i zdziwieniu.

Z wolna zaczęło się rodzić w duszy coś nowego: pragnienie pozbycia się i tych bólów, i tych obrazów. Było to podobne do iskry zapalającej się na tle nocy. Jakaś słaba otucha błysnęła Wokulskiemu.

„Czy tylko aby potrafię jeszcze myśleć?” – rzekł do siebie. […]

Zaczął wyobrażać sobie rozkład własnego mieszkania, ulice Warszawy, Paryż... Otucha rosła; spostrzegł bowiem, że nie tylko dokładnie pamięta, ale że jeszcze ćwiczenia te przynoszą mu pewien rodzaj ulgi. Im więcej myślał o Paryżu, im żywiej przedstawiały mu się tamtejszy ruch, budowle, targi, muzea, tym mocniej zacierała się sylwetka kobiety spoczywającej w objęciach mężczyzny...

Już zaczął spacerować po mieszkaniu i oczy jego przypadkowo zatrzymały się na stosie ilustracji. Były tam kopie z galerii drezdeńskiej i monachijskiej*, Don Quichot*[1] z rysunkami Dorégo […]...

Przypomniał sobie, że skazani na gilotynę najznośniej przepędzają czas, oglądając rysunki... I odtąd całe dnie schodziły mu na przeglądaniu rysunków. Skończywszy jedną książkę, brał się do drugiej, trzeciej... i znowu powracał do pierwszej.

Ból głuchnął; widziadła ukazywały się coraz rzadziej, otucha rosła...

Najczęściej jednak przeglądał *Don Quichota*, który robił na nim potężne wrażenie.

Przypomniał sobie tę dziwną historię człowieka, przez kilkanaście lat żyjącego w sferze poezji – tak jak on, który rzucał się na wiatraki – jak on, był druzgotany – jak on, który

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

zmarnował życie, uganiając się za ideałem kobiety – jak on, i zamiast królewny znalazł brudną dziewkę od krów – znowu jak on!...

„A jednakże ten don Quichot był szczęśliwszy ode mnie! – myślał. – Dopiero nad grobem zaczął budzić się ze swych złudzeń... A ja?...”

Im dłużej przypatrywał się rysunkom, im bardziej oswajał się z nimi, tym mniej pochłaniały jego uwagę. Spoza don Quichota […] coraz częściej pokazywało mu się wnętrze wagonu, drgająca szyba, a w niej niewyraźny obraz Starskiego i panny Izabeli... […]

Zaczął znowu czytać historię z *Tysiąca nocy*[2], lecz spostrzegł, że i ona już nie absorbuje go. Dawny ból zaczął nurtować serce, a przed oczyma coraz wyraźniej rysowała się sylwetka panny Izabeli i Starskiego.

Przypomniał sobie Geista w drewnianych sandałach, później jego dziwny dom otoczony murem... I nagle przywidziało mu się, że ten dom jest pierwszym stopniem olbrzymich schodów, na szczycie których stoi posąg, niknący w obłokach. Przedstawiał on kobietę, której nie było widać głowy ani piersi, tylko spiżowe fałdy sukni. Zdawało mu się, że na stopniu, którego dotykają jej nogi, czerni się napis: „Niezmienna i czysta”. Nie rozumiał, co to jest, ale czuł, że od stóp posągu napływa mu w serce jakaś wielkość pełna spokoju. I dziwił się, że on, który był zdolnym doświadczać podobnego uczucia, mógł kochać czy gniewać się na pannę Izabelę albo zazdrościć jej Starskiemu!...

Wstyd uderzył mu na twarz, choć nikogo nie było w pokoju.

Widzenie znikło, Wokulski ocknął się. Był znowu tylko człowiekiem zbolałym i słabym; ale w jego duszy huczał jakiś potężny głos niby echo kwietniowej burzy, grzmotami zapowiadającej wiosnę i zmartwychwstanie.

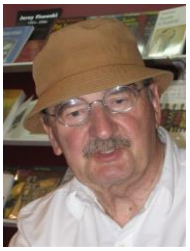
Bolesław Prus, *Lalka*, Wrocław 2019.

[1] *Don Quichot* – powieść Miguela de Cervantesa. Głównym bohaterem utworu jest rycerz kształtujący rzeczywistość według własnej fantazji.

[2] *Tysiąc nocy* – zbiór spisanych w języku arabskim opowieści ludowych.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Temat 2. Jaka jest rola konwenansów w relacjach międzyludzkich? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Tanga* Sławomira Mrożka oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Sławomir Mrożek (1930–2013) – polski pisarz, dramaturg, rysownik.

Sławomir Mrożek
Tango[1]

ARTUR
[…] (*do Ali*) No i co?

ALA
Nic. Piękna noc.

ARTUR
Ja nie pytam o pogodę. Czy się zgadzasz?

ALA
Wolałabym się jeszcze zastanowić.

ARTUR
Odpowiedz natychmiast. Miałaś dosyć czasu.

Pauza.

ALA
Tak.

EUGENIUSZ
Brawo!

ARTUR
Bogu niech będą dzięki. Przystąpmy więc do dzieła!
(*bierze Alę za rękę i prowadzi ją do sofy, na której siedzi Eugenia*) Babciu, błogosławieństwo!

EUGENIA (*przestraszona, wskazuje na sofę)*
Zostawcie mnie w spokoju, ja wam nie przeszkadzam!

ARTUR
Babciu, wszystko się zmieniło! Biorę ślub z Alą, niech babcia nas pobłogosławi na dalszą drogę życia.

EUGENIUSZ *(do pozostałych)*
Wstawać, wstawać, nie widzicie, że chwila jest uroczysta?

ELEONORA
Boże wielki! To Artur się żeni?

STOMIL
Po co te ceregiele?

EUGENIA
Zabierzcie go ode mnie, on znowu mnie będzie dręczył!

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

ARTUR *(groźnie)*

Błogosławieństwo, babciu!

STOMIL

To jakieś niesmaczne żarty, dajmy temu spokój.

EUGENIUSZ *(tryumfalnie)*

Żarty się skończyły, żartujecie już od pięćdziesięciu lat. Stomil, pozapinaj się natychmiast! To są zaręczyny twojego syna, skończyło się porozpinanie. Genia, błogosław.

EUGENIA

Eleonora, co mam robić?

ELEONORA

Niech mama błogosławi, kiedy o to proszą.

EUGENIA

A czy oni nie mogą bez tego? Czuję się jakoś staro...

EUGENIUSZ

Zaręczyny jak za starych, dobrych czasów. Albo błogosławisz, albo strzelam. Liczę do trzech. Raz...

STOMIL

Niesłychane! Żeby człowiek nawet u siebie nie mógł wyglądać, jak mu się podoba... *(usiłuje uładzić na sobie piżamę)*

EUGENIUSZ

Dwa...

EUGENIA *(kładzie ręce na głowach Ali i Artura)*

Błogosławię was, moje dzieci... A niech was wszyscy diabli!

EUGENIUSZ *(wzruszony)*

Jak przed laty, jak przed laty...

ARTUR *(wstaje i całuje Eugenię* w *rękę)*

Dziękuję, babciu.

EUGENIUSZ

Stomil się zapiął! Nowe życie przed nami!

STOMIL

Eleonora, ty płaczesz?

ELEONORA *(łkając wzruszona)*

Przepraszam... Ale jednak... mimo wszystko... Zaręczyny Arturka... Bądź co bądź to nasz syn… Ja wiem, że jestem nienowoczesna, ale to takie wzruszające, wybacz mi.

STOMIL

A róbcie sobie, co chcecie! *(wybiega do swego pokoju, bardzo zły)*

Sławomir Mrożek, *Tango*, Warszawa 2022.

[1] Artur jest synem Stomila i Eleonory. Rodzina Artura zbuntowała się przeciwko tradycji. Artur postanawia narzucić wszystkim tradycyjne role rodzinne. W tym celu decyduje się na ślub z Alą, żeby jego rodzina musiała zachowywać się zgodnie z normami wyznaczonymi przez tradycję ceremonii ślubnej i związanych z nią obyczajów: zaręczyn, błogosławieństwa, orszaku ślubnego.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Stefan Kazimierz Wierzyński (1894–1969) – poeta, prozaik, eseista.

Kazimierz Wierzyński
List do domu

Tak jest tu wszędzie bez ciebie nieswojo,
Że mi częstokroć po nocach się śni
Twa droga w prochu. Lipy z boku stoją,
Widać sad, studnię i otwarte drzwi.

Możliwe jednak, żeś zapomniał o mnie,
Bo dość minęło, by zapomnieć – lat,
Ale ty, domie, nie wiesz jak bezdomnie
Bywa bez ciebie! Pusty cały świat.

Dziwne doprawdy. Czasami żałobą
Serce zachodzi, czasem zbiera śmiech:
Ja przecież w życiu byłem poza tobą
Całych dwanaście lat – z dwudziestu trzech.

Ich bieg odtrąca, gubi, zapomina
To, co pamięta się jedynie w snach.
Ja wiem, ostatnio pisze mi Albina[1],
Że nowym gontem[2] pokryli ci dach.

Teraz już sobie przypomnieć potrafię
Jak ty wyglądasz, tak bezcennie mój,
W liście znalazłem twoją fotografię:
Bzy, ganek z ławką, w piasku czarny Zbój[3].

On wciąż zapewne jeszcze w nocy szczeka.
I błyska złotem czuwających ócz.
Tak dawno, dawno. Tu śni się z daleka
Słodko w oszklonych drzwiach skrzypiący klucz.

Otworzyć, wrócić! Tam gdzieś kroki moje
Schodzą się zewsząd i nie wiedzieć skąd.
Okna, zegary, lustra i pokoje,
Sprzęty przy ścianach, każdy szary kąt.

Miłość oddana, głucha, niewidoma,
Prosta, jak twoja na podwórzu błoń[4],
Błogosławiący znak czyni rękoma:
Cały się ostań, wyczekaj i schroń.

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Niech ci poszczęści, niech cię przypilnuje
Sczerniały w ramach ponad bramą Bóg!
Bądź zdrów, mój domie! Schylam się, całuję
Twój nabijany podkowami próg.

[Z tomu *Wielka Niedźwiedzica*, 1923]

Kazimierz Wierzyński, *List do domu*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, Wrocław 1991.

[1] Albina Sobieszczańska (1879–1962) – przyrodnia siostra Kazimierza Wierzyńskiego.
[2] Gont – deseczka drewniana służąca do krycia dachów.
[3] Zbój – imię psa.
[4] Błoń (przestarz.) – błonie, czyli duża przestrzeń pokryta trawą.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……

	Miejsce dla egzaminatora
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____
.....	_____

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie: https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tabelę wypełnia egzaminator!

		Liczba punktów	Suma	Uzasadnienie przyznania 0 punktów
rozprawka	A.	0 − 3 − 6		
	B.	0 − 4 − 8 − 12 − 18		
interpretacja	A.	0 − 3 − 6 − 9		
	B.	0 − 5 − 10 − 15		
	C.	0 − 2 − 4		
	D.	0 − 3 − 6		
	E.	0 − 1 − 2		
	F.	0 − 2 − 4		
	G.	0 − 3 − 6		
	H.	0 − 2 − 4		

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Wypracowanie

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Wypracowanie

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Wypracowanie

Formuła 2015

Więcej arkuszy znajdziesz na stronie:
https://www.instytutkorepetycji.pl/arkusze-egzaminacyjne/